

Uw huishouden betaalt ruim honderd euro rente per maand - en u heeft er nooit een factuur van gezien

Posted on 17 september 2026 by Gastauteur

*Door Peter de Pater**

‘Koop nu. Betaal later. Wat kan er eigenlijk misgaan?!’ Met die woorden nodigde De Nederlandsche Bank onlangs op [Instagram](#) uit voor een avond over jongeren en achteraf betalen, over een betaalwereld waarin betalen steeds minder zichtbaar wordt.

Het is een terechte zorg. Schulden veroorzaken stil en hardnekkig leed; ze bepalen levens van mensen en gezinnen, jarenlang. Vraag het de schuldhulpverlening: die waarschuwde de Tweede Kamer deze zomer voor ‘een nieuwe generatie met problematische schulden’, jongeren voor wie lenen gewoon is geworden. Dat de toezichthouder hen hiertegen wil wapenen, verdient een welgemeend compliment.

Terwijl u betaalt, leent de staat bij

Maar de post roept ook een vraag op. Eén schuld hebben we namelijk allemaal al: geen Klarna-saldo, geen hypotheek, maar één die we samen dragen. Hoe groot is die eigenlijk? Laten we uit nieuwsgierigheid gaan rekenen.

De Nederlandse overheidsschuld bedroeg eind 2025 524 miljard euro. Het CBS telde begin 2025 8,4 miljoen huishoudens. Dat is ruim 62.000 euro per huishouden. De rente kost dit jaar 10,7 miljard euro: per huishouden ruim honderd euro per maand. Alleen rente, geen cent aflossing. En terwijl u betaalt, leent de staat bij: vorig jaar kwam er per huishouden bijna vierduizend euro bij, en dit jaar is opnieuw een tekort begroot.

Ruim honderd euro per maand: een vaste last van formaat. Bedenk maar wat die honderd euro in uw huishouden betekent. Toch heeft u er nooit een factuur van gezien. Geen herinnering, geen aanmaning, geen jaaroverzicht. Betaald wordt hij wel, met geld dat de staat int of bijleent; en wat wordt bijgeleend, schuift door naar later. En u krijgt er niets nieuws voor: rente betaalt voor wat al is uitgegeven: de aankopen liggen in het verleden, de betaling loopt door. Het tekort overtreft zelfs de rentelast: de rente op het achteraf betalen wordt per saldo zelf ook achteraf betaald. Hoe zou een schuldhulpverlener naar zo'n dossier kijken?

Van de grote schuld krijg je nooit bericht

Terug naar de avond van DNB en haar doelgroep: jongeren en achteraf betalen. Voor de achttienjarige die privé wil lenen, geldt een heel bouwwerk: limieten, kredietwaardigheidsstoetsen, BKR-registratie, betaaltermijnen, incassoregels, en voor achteraf betalen worden die regels nu verder aangescherpt. Terecht: wie leent, moet weten wat hij aangaat.

Maar tegenover diezelfde achttienjarige staat, omgerekend, ook 29.000 euro overheidsschuld. Zonder toets, zonder registratie, zonder handtekening, en opzeggen kan niet. Twee schulden, één persoon: voor de kleine wordt hij gewaarschuwd, van de grote krijgt hij nooit bericht. Het patroon is hetzelfde, klein en groot: nu kopen, later betalen — de rekening niet hier maar daar, niet nu maar straks.

Wie uitzoekt hoe die grote schuld zo goedkoop kon groeien, stuit op iets opmerkelijks. Er bestaat een natuurlijke rem op lenen: hoe zwaarder de schuld weegt, hoe hoger doorgaans de rente. Voor de burger is die rem voelbaar. Voor staten werd hij jarenlang gedempt: het Eurosysteem, De Nederlandsche Bank inclus, kocht op grote schaal staatsobligaties op en drukte aantoonbaar de rente. De rem stond uit.

De instantie die jongeren komt uitleggen dat makkelijk lenen gevaarlijk is, hielp een tijd mogelijk maken waarin staten soms geld toe kregen op hun leningen. Inmiddels doet de rem het weer: omdat de schuld per saldo groeide, herfinanciert de staat zijn oude, goedkope schuld tegen de nieuwe, hogere prijs; de rekening loopt nog jaren op. Dat schrijft Financiën er zelf bij.

Steek je niet in de schulden, dat doet de staat al

Betalen wordt steeds minder zichtbaar, waarschuwt DNB, en dat klopt: wie de betaling niet ziet, voelt de schuld niet. Maar wat als niet de betaling, maar de schuld zélf uit het zicht verdwijnt? De onzichtbaarste betaling van Nederland is ruim honderd euro per maand, per huishouden, zonder handtekening, zonder opzegmogelijkheid.

De schuldhulpverlening bracht de kleine schulden deze zomer tot in de Tweede Kamer; hopelijk reist de grote ooit mee. Internationaal is onze schuld laag. Laten we vooral leren dat zo te houden. Zo'n avond kan één les meegeven aan de kleinste lener, over de grootste: steek je niet in de schulden — dat doet de staat al voor je.

****Peter de Pater** is oprichter van TheNextBigCycle (thenextbigcycle.world), een educatief initiatief voor systeemanalyse van de samenleving: één lens, samengesteld uit economie, vergelijkende politicologie, publiekrecht en organisatiesociologie. Hij werkt als transformatieleider en systeemarchitect in het bedrijfsleven.*

Wynia's Week brengt broodnodige, onafhankelijke berichtgeving: drie keer per week, **156 keer per jaar**, met artikelen en columns, video's en podcasts. Onze donateurs maken dat mogelijk. [Doet u \(weer\) mee?](#) Hartelijk dank!